

Vergaderjaar 2014–2015

28 676

NAVO

Nr. 222

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 april 2015

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda aan met betrekking tot de bijeenkomst van de NAVO-Ministers van Buitenlandse Zaken op 13 en 14 mei a.s. in Antalya, Turkije. De conceptagenda voorziet op de eerste dag in een bijeenkomst van de Noord-Atlantische Raad (NAR) met de operationele partners van de *Resolute Support*-missie in Afghanistan, een werklunch met deelname van vertegenwoordigers van de Afrikaanse Unie, de Liga van Arabische Staten, de *Gulf Cooperation Council* (GCC) en de *Enhanced Opportunities Partners*, gevolgd door een bijeenkomst van de NAVO-Oekraïne Commissie (NUC). De tweede dag overlegt de NAR in een werksessie à 28, waarbij ook de Hoge Vertegenwoordiger van de Europese Unie, mevrouw Mogherini, aanwezig is. De bijeenkomst wordt afgesloten met een werklunch.

De bijeenkomst biedt een goede gelegenheid om de actuele situatie aan de oost- en zuidflank van het NAVO-verdragsgebied te bespreken. De NAVO heeft tijdens de Top in Wales een aantal afspraken gemaakt, waarvan de voortgang in Antalya aan bod komt. Ook zal vooruitgekeken worden naar de NAVO-Top in Warschau medio 2016.

Oostflank

Tijdens de ministeriële in Antalya is er een bijeenkomst van de NAVO-Oekraïne Commissie in aanwezigheid van de Oekraïense Minister van Buitenlandse Zaken Klimkin. De veiligheidssituatie in en rond Oekraïne is onveranderd zorgelijk, hoewel de intensiteit van het conflict sinds februari is afgenomen. De uitvoering van het in Minsk afgesproken pakket aan maatregelen is echter beperkt. Langs grote delen van de frontlinie wordt het staakt-het-vuren gerespecteerd, maar op verschillende locaties vinden regelmatig schendingen plaats. Deze aanhoudende spanningen maken dat de situatie zeer fragiel blijft, ondanks de relatieve rust van de afgelopen periode. Tijdens de bijeenkomst zullen de bondgenoten hun steun betuigen aan de soevereiniteit en territoriale integriteit van Oekraïne binnen zijn internationaal erkende grenzen en benadrukken

dat de Russische illegale annexatie van de Krim door hen niet erkend zal worden. Daarnaast zal de stand van zaken besproken worden van de NAVO-ondersteuning van Oekraïne, die plaats vindt in het kader van de al langer bestaande partnerschapsrelatie met Oekraïne, in het bijzonder de vorderingen met de vijf Trust Funds die zijn opgericht tijdens de NAVO Top in Wales. Zoals bekend is Nederland samen met Polen en Tsjechië *co-lead nation* van het Trust Fund dat zich richt op logistiek en standaardisering. Meer in het algemeen zal Nederland het belang beklemtonen van onverkorte doorvoering van de ambitieuze Oekraïense hervormingsagenda.

In de NUC en in de werksessie van de NAR zal de relatie van NAVO met Rusland aan bod komen. Sinds de bijeenkomst van de NAVO-Ministers begin december 2014 is in die relatie geen verbetering gekomen. Rusland stelt zich, onveranderd, buitengewoon negatief op jegens de NAVO. Dat uit zich in woord (waaronder in de nieuwe Russische militaire doctrine) én daad. Rusland toont in toenemende mate assertief gedrag op land, zee en in de lucht in combinatie met gespied taalgebruik. Rusland heeft het aantal grootschalige, onaangekondigde militaire oefeningen aan de rand van het NAVO-grondgebied opgevoerd en gaat door met onaangekondigde vliegbewegingen in het door NAVO-landen gecontroleerde internationale luchtruim, wat een risico vormt voor de internationale luchtverkeersveiligheid. De NAR bereikte recent overigens consensus over het optimale gebruik van contacten op militair niveau met Rusland, teneinde eventuele incidenten op te helderen en misinterpretatie waar mogelijk te voorkomen. Dit besluit, dat nationale bevoegdheden en verantwoordelijkheden op het terrein van de luchtverkeersveiligheid ongemoeid laat, betekent overigens niet dat de praktische en militaire samenwerking met Rusland wordt hervat.

Zuidflank

Tijdens de ministeriële zullen de NAVO-Ministers een bijeenkomst hebben met de Ministers van Buitenlandse Zaken van de zogenoemde *Enhanced Opportunities Partners* (Australië, Finland, Georgië, Jordanië en Zweden) en vertegenwoordigers van de Afrikaanse Unie, de Liga van Arabische Staten en de *Gulf Cooperation Council*. Tijdens deze bijeenkomst zal gesproken worden over de verschillende veiligheidsuitdagingen langs de zuidflank van het bondgenootschap, in het bijzonder de situatie in Syrië en Irak, de strijd tegen ISIS en de instabiliteit in Libië. Deze bijeenkomst biedt de genodigden de kans hun visie op deze brandhaarden te geven. Daarnaast zal verkend worden op welke terreinen er mogelijkheden zijn om samenwerking te bevorderen. Verder zal tijdens deze bijeenkomst gesproken worden over defensiecapaciteitsopbouw door de NAVO; in het bijzonder zal ingegaan worden op de stand van zaken met betrekking tot de uitwerking van capaciteitsopbouw-programma's voor Irak en Moldavië. Beide landen hebben een officieel verzoek gedaan aan de NAVO voor ondersteuning op dit vlak en momenteel vinden besprekingen plaats over de precieze invulling van deze pakketten. Het is niet waarschijnlijk dat deze pakketten nog voor de bijeenkomst in Antalya voldoende ontwikkeld zijn om te kunnen worden aangenomen. Voor Nederland is het van belang dat een NAVO-rol vraaggestuurd is en afgestemd is met andere organisaties en partners.

Warschau-Top

In Antalya wordt vooruitgekeken naar de NAVO Top in Warschau in 2016. Op die Top zal worden gekeken naar de uitvoering van de beslissingen van de Top in Wales, waarbij de uitvoering van het *Readiness Action Plan* (RAP) – en daarmee de aanpassing en hogere gereedheid van eenheden –

centraal staat. Het eerste luik van het RAP, de zogenoemde onmiddellijke geruststellingsmaatregelen, gaat in 2015 en 2016 verder en ook Nederland zal daaraan blijven bijdragen. In Antalya wordt voor de eerste maal gesproken over de resultaten die in Warschau moeten worden bereikt, zoals het volledig operationeel zijn van de *Very High Readiness Joint Task Force*. Zoals gemeld in de brief van de Minister van Defensie van 2 maart jl. (Kamerstuk 28 676, nr. 220) en bij de technische briefing op 14 april jl. vormt Nederland met Duitsland en Noorwegen momenteel de interim-VJTF en is deze Duits-Nederlands-Noorse brigade in 2016 beschikbaar voor de rol van «stand down-brigade». Belangrijke onderwerpen in de uitvoering van het RAP zijn onder andere planning, trainingen en oefeningen en besluitvormingsprocedures voor de inzet van de VJTF (en van de *NATO Response Force* waarin de VJTF is opgenomen). In verband met het RAP is ook hybride oorlogsvoering een belangrijk onderwerp, waarover in de aanloop naar «Warschau» uitgebreid zal worden gesproken. Zoals eerder met uw Kamer gedeeld in de brief van de Minister van Defensie van 2 maart jl. hecht Nederland – zeker waar het gaat om de reactie op hybride oorlogsvoering – veel belang aan goede samenwerking tussen de EU en de NAVO. Het is duidelijk dat hybride oorlogsvoering niet met uitsluitend militaire maatregelen kan worden bestreden, reden waarom beide organisaties elkaar zoveel mogelijk aan moeten vullen.

Resolute Support

Tijdens de *Resolute Support*-missie (RSM) bijeenkomst zullen Ministers een document met algemene uitgangspunten voor de NAVO-Afghanistan samenwerking post-RSM aannemen (het «*Enduring Partnership*»). Dit is in lijn met de ambitie van bondgenoten, partners en Afghanistan om de samenwerking na afloop van de *train, advise and assist*-missie *Resolute Support* voort te zetten. Over de precieze vorm en inhoud en de link met bestaande nationale en internationale activiteiten zal nader worden gesproken zodra er een duidelijker beeld is van de capaciteitsopbouw die onder de huidige missie is gerealiseerd. Verder zal naar alle waarschijnlijkheid nader gesproken worden over de plannen ten aanzien van de afbouw van de huidige missie, teneinde een goede overgang van RSM naar «*Enduring Partnership*» te realiseren. Hierbij is meer duidelijkheid t.a.v. de planning van de VS en de *framework nations* (voor Nederland in het bijzonder de Duitse planning) van belang.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
A.G. Koenders